

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	37213 Менеджмент
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37213
Назва ОП	Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шаульська Лариса Володимирівна, Куценко Катерина Ігорівна, Масленников Євген Іванович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.07.2020 р. – 17.07.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/self_assessment_phd_073.pdf
Програма візиту експертної групи	https://snau.edu.ua/vidkrita-zustrich-shhodo-akreditacijno%20i%20ekspertizi-za-specialnistyu-073-menedzhment-osvitno%20i%20programi-menedzhment-doktor-filosofii%20/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження – позитивне. Освітньо-наукова програма «Менеджмент» третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» ступеня доктора філософії враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 № 261, інтереси аспірантів, стейкхолдерів, сучасні вимоги ринку праці. ОНП є актуальною й унікальною, оскільки забезпечує підготовку фахівців, здатних проводити дослідницьку та викладацьку діяльність у закладах вищої освіти за спеціальністю, забезпечувати ефективне функціонування суб'єктів АПК та є єдиним таким навчальним закладом у Сумській області. Програма узгоджується з місією та стратегією розвитку ЗВО за своїми цілями, забезпечується науково-педагогічним персоналом та відповідною матеріально-технічною складовою, які сприяють повноцінній підготовці до дослідницької та викладацької діяльності аспірантів із урахуванням їх наукових інтересів. У ЗВО створені рівні та прозорі умови вступу, навчання та проведення науково-дослідницької роботи. ОНП відповідає принципу «академічної свободи», а наукова діяльність здобувачів відповідає напрямам досліджень наукових керівників. В ЗВО сформовані зрозумілі та прозорі процедури дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітньо-наукового процесу. У ЗВО відсутня дискримінація за будь-якою ознакою. Реалізація ОНП у Сумському національному аграрному університеті є прозорим і чітко регламентованим освітньо-науковим процесом. ОНП має вагомe значення для ЗВО та стратегічного розвитку агропромислового комплексу країни з урахуванням регіонального аспекту. Найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям: під час проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку експертна група перевірила достовірність інформації, яка була подана у відомостях про самооцінювання ОНП, провела zoom-зустрічі з відповідними фокус-групами, що надало можливість прийти до висновку щодо належного рівня організації діяльності за ОНП. Узагальнення: організація діяльності за ОНП «Менеджмент» загалом відповідає усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з недовіками, що не є суттєвими. Разом з тим, експертна група вважає, що існують резерви для покращення якості освітньої діяльності за ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони ОП: – наявність значного наукового потенціалу у ЗВО, що сприяє підготовці аспірантів, здатних проводити дослідницьку та викладацьку діяльність із урахуванням їх наукових інтересів; – забезпечує повноцінну підготовку аспірантів із урахуванням освітньої та наукової складової; – забезпечує просування аспірантів у міжнародну академічну спільноту; – організаційно та матеріально-технічно підтримує проведення та апробацію результатів наукових досліджень аспірантів; – всебічна підтримка розвитку та формування у аспірант певних soft-skills (комунікативно-дослідницькі навички, вміння виступати публічно, навички роботи в команді, гнучкість та адаптивність, управління часом, лідерські якості, особисті якості); – забезпечує зацікавленість та підтримку роботодавців у даній ОНП та їх позитивні відгуки; – враховує наукові інтереси аспірантів, запити роботодавців щодо покращення ОНП; – рівень академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічного персоналу відповідає навчальним дисциплінам; – значна узгодженість наукових досліджень керівників і аспірантів; – наявність значної кількості наукових публікацій науково-педагогічного персоналу та аспірантів у періодичних виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection; – довготривале співробітництво із університетами та науково-дослідними установами Німеччини, Польщі, Австрії, США, Болгарії, Великої Британії, КНР та ін.; – спроможність ЗВО забезпечити створення разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних робіт аспірантів; – чітка позиція та зацікавленість партнерів щодо розвитку ЗВО. Позитивні практики: – міжкультурна взаємодія учасників освітньо-наукового процесу та орієнтація ОНП на підготовку висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на міжнародному ринку праці для освітньо-наукового простору, що підтверджується значним попитом на вступ до аспірантури громадянами іноземних країни, зокрема Китаю, Афганістану, Нігерії та Гани; – діяльність базується на залученні викладачів, роботодавців, стейкхолдерів, аспірантів до обговорення, вдосконалення ОНП та забезпечення індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти у освітньому та науково-дослідному середовищі; – застосування науково-педагогічним персоналом інноваційних методів навчання та дослідження; – освітньо-науковий простір ОНП розвивається у відповідності до сучасних вимог цифрової економіки з врахуванням процесів інформатизації та діджиталізації.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: – недостатньою є системність у організації анкетування аспірантів та зовнішніх стейкхолдерів; – робочі програми окремих дисциплін потребують доопрацювання у зв'язку з недостатньо чітким визначенням місця певних освітніх компонентів у досягненні програмних результатів навчання; – не регулюються умовами прийому в ЗВО визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; Рекомендації: – забезпечити відповідність змісту педагогічної практики спеціальності; – вдосконалити систему мотивації НПП та аспірантів до науково-дослідної роботи; – ОНП потребує розширення освітнього компоненту, які враховують сучасні тренди в менеджменті; – вдосконалити методичне забезпечення та змістове наповнення певних компонентів ОНП, врахувати рекомендації роботодавців, що відповідають сучасним вимогам ринку і практикам; – вдосконалити систему варіативної складової вільного вибору навчальних дисциплін аспірантами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі: метою ОП є формування та розвиток загальних і професійних компетентностей для здобуття здобувачами теоретичних знань, вмінь і навичок для виконання дисертації, яка має теоретичне та практичне значення, а також для здійснення науково-педагогічної діяльності і розв'язання комплексних практичних проблем з управління організаціями та їх об'єднаннями на засадах глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. Особливістю ОП є практична й ринкова орієнтованість, надання здобувачам можливостей набувати практичних навичок у різних напрямках науково-дослідження, зокрема в аграрному секторі національної економіки, що відповідає сучасним запитам та вимогам науки, вітчизняного підприємництва в умовах реформування економіки України та зацікавленості міжнародних стейкхолдерів. Цілі освітньої програми відповідають стратегії розвитку СНАУ: аналіз Стратегії розвитку Сумського національного аграрного університету на 2015-2020 роки (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty/strategiya2015-2020.pdf>) та проекту Стратегії розвитку Сумського національного аграрного університету на 2020-2025 роки (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/07.07.2020-.pdf>), Статуту (http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty/statut_snau_2015.pdf), показує, що мета ОНП повністю узгоджується з місією та стратегією ЗВО, яка полягає у: створенні якісних умов для забезпечення повноцінної освіти шляхом поєднання сучасних методів навчання та наукових досліджень відповідно до потреб агропромислового сектору України, держави, науки, економіки та культури в цілому. Освітньо-наукова програма враховує стратегічні цілі даного ЗВО, а саме: утримання лідерських позицій у підготовці та забезпеченні конкурентоспроможності фахівців для агропромислового комплексу та суміжних галузей; міжнародне визнання наукових результатів університету та їх трансфер у виробництво; модернізація структури, змісту й організаційних форм підготовки майбутніх науковців на засадах компетентнісного підходу; впровадження у всі сфери діяльності університету новітніх інформаційних технологій і програмного забезпечення; забезпечення гнучкості й мобільності практичної складової підготовки здобувачів відповідно до вимог ринку праці.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Стейкхолдери були залучені до формування цілей та програмних результатів ОП. Роботодавці та партнери: це підтвердив аналіз змісту наданих експертній групі оригіналів рецензій-відгуків зовнішніх стейкхолдерів на ОНП. Роботодавці (4 особи: Маслак Олександр Миколайович, директор Департаменту агропромислового розвитку Сумської облдержадміністрації, Шматенко Руслан Миколайович, науковий співробітник відділу інноваційного провайдингу Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України, Пилипенко Сергій Петрович, директор Путивльського фахового коледжу; Чортенко Андрій Миколайович, директор Сумського фахового коледжу) наголосили, що вони є випускниками СНАУ та приймають участь в удосконаленні ОНП та готові її продовжувати. Шматенко Р. М., підтвердив високий попит на майбутніх випускників ОНП зі сторони Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України, тому що вони отримують програмні результати, які забезпечать розвиток освіти та науки у аграрній сфері. Маслак О. М., висловив всебічну підтримку ОНП зі сторони регіональних органів державної влади та наголосив про активну участь здобувачів та науково-педагогічних працівників у розробці проектів, що забезпечать стратегічний розвиток Сумської області. Пилипенко С. П. та Чортенко А. М., наголосили, що СНАУ є основним закладом, який забезпечує фахові коледжі науково-педагогічним персоналом. Здобувачі проходять педагогічну практику у даних закладах вищої освіти. Здобувачі вищої освіти та випускники програми: випуск за ОНП ще не було, а зустріч зі студентами (11 осіб, у т.ч. 1 – з.ф.н.) довели, що на їх бажання та думку враховують при формуванні та реалізації ОНП шляхом усного опитування та анкетування. Коренівська Люлмила Вікторівна, здобувач 2 курсу, приймала активну участь у розробці ОНП, що підтверджено. Здобувачі із КНР під час проведення зустрічі демонструють високу зацікавленість та обґрунтовану мотивованість до навчання в аспірантурі в СНАУ, активізацію міжнародної наукової співпраці з українськими вченими та отримання ступеню Доктор філософії в Україні. Протоколом № 7 від 26.02.2020 року підтверджено, що на засіданні кафедри здійснювалося обговорення ОНП та внесення рекомендацій по її удосконаленню. Рекомендації враховані при розробці проекту ОНП на 2020-2021 н.р. Залучення стейкхолдерів має справжній характер: це підтверджують надані документи та результати zoom-зустрічей з відповідними фокус-групами – роботодавцями, партнерами, науково-педагогічним персоналом, адміністрацією, здобувачами та студентським самоврядуванням. забезпечення якості

вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) в СНАУ. Експертна група переглянула рецензії-відгуки стейкхолдерів та протоколи засідання кафедри, де обговорювалися питання щодо формування та удосконалення ОНП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

В ОНП тенденції розвитку спеціальності сфокусовані у цілях та програмних результатах навчання. ОНП враховує європейський вектор розвитку, що обумовлює потребу у науковцях з менеджменту, які володіють галузевою специфікою наукових досліджень. Цілі та ПР ОНП забезпечують формування компетентностей, необхідних для інноваційної професійної, науково-дослідницької та педагогічної діяльності та впровадження сучасних технологій за спеціальністю «Менеджмент». Тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст враховуються за рахунок відвідування науково-педагогічним персоналом СНАУ науково-практичних семінарів, конференцій, бізнес-форумів та проходження адаптаційної практики на підприємствах, організаціях, наукових установах та ЗВО, у тому числі міжнародних. Урахування ринку праці. Про зростання попиту на фахівців, які можуть проводити науково-дослідну роботу з менеджменту в аграрній сфері протягом останніх років стверджують роботодавці та партнери СНАУ. Групою забезпечення ОНП постійно досліджується ринок праці України та Сумської області, сучасні вимоги роботодавців до фахівців з менеджменту. Тривала тісна співпраця СНАУ з передовими підприємствами АПК (агрохолдинги: ІМК, Кернел, Укрлендфармінг, МХП та інші) обумовлює набуття актуальних компетентностей випускників ОНП та їх навичок: генерувати власні ідеї та приймати стратегічні інноваційні рішення, уміти працювати в команді, вдосконалювати організаційну структуру суб'єктів господарювання для здійснення інноваційного проекту, які сформовані у таких ПР ОНП: ПРН3, ПРН10, ПРН14, ПРН15. Врахування галузевого та регіонального контексту. ОП враховує особливе місце Сумської області у співробітництві між Україною, ЄС та КНР та спеціалізацію її бізнес-структур, діяльність яких пов'язана з АПК регіону. Так під час реалізації програми економічного і соціального розвитку Сумської області на 2019 рік та наступні 2020-2021 програмні роки за підсумками 2019 року пріоритетним є посилення науково-технічного співробітництва між промисловими підприємствами та науковими установами, вищими навчальними закладами з метою прискореного трансферту створених технологій у виробництво та підготовки кадрів відповідно до регіонального контексту (<http://www.gue.sm.gov.ua/index.php/uk/programa-ekonomichnogo-i-sotsialnogorozvitku-sumskoj-oblasti-na-2016-rik/90-programa-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-sumskoj-oblasti-2019/676-programa-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-sumskoj-oblasti-2019>). При формулюванні цілей та програмних результатів навчання за ОНП було враховано досвід аналогічних національних програм: КНУ ім. Т.Г. Шевченка; ХНАУ імені В.В.Докучаєва; КНЕУ, КНТЕУ. Враховано досвід іноземних програм, які мають освітньо-наукову орієнтацію в управлінському напрямку: Університет прикладних наук (Австрія); Університет природничих наук у Варшаві (Польща), Лейбніц-Інституту аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою (ІАМО), (Німеччина)

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» на момент започаткування ОНП був відсутній. У ході розробки ОНП було використано проєкт Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, який був розміщений на офіційному сайті МОН України для громадського обговорення. Змістове наповнення програмних результатів навчання ОНП відповідає вимогам національної рамки кваліфікації дев'ятого кваліфікаційного рівня (восьмого рівня до набрання чинності Закону України «Про освіту» № 2545-VIII від 05.09.2017 року та НРК в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019 року). ЗВО враховані Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (Наказ МОН України від 11 вересня 2015 року № 922 (зі змінами). Зміст освітньої складової та регламентацію організації навчального процесу підготовки докторів філософії за ОНП «Менеджмент» визначає навчальний план https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019.pdf. Обсяг освітньої складової складає 57 кредитів ЄКТС, у тому числі вибіркового компонента – 15 кредитів ЄКТС. Абітурієнти та здобувачі наперед можуть ознайомитися з ОП та навчальним планом на офіційному веб-сайті СНАУ <https://eim.snau.edu.ua/kafedri/menedzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>. Аналізуючи ОНП та навчальні плани за 2016-2019 роки експертна група дійшла висновку, що ОНП «Менеджмент» забезпечує досягнення всіх запланованих результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: Чітка та зрозуміла цільова політика ОНП та ЗВО. Зацікавленість іноземних здобувачів у навчанні за ОНП. Зв'язок з місією та стратегією СНАУ. Започатковане анкетування здобувачів вищої освіти задля покращення якості навчання за ОП. Реальна цілеспрямована співпраця зі стейкхолдерами. Позитивні практики: Системне врахування тенденцій розвитку спеціальності «Менеджмент» та регіонального контексту. Реальна міжнародна співпраця із ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: Недостатня змістовність анкетування студентів денної та заочної форми навчання. Рекомендації: Запровадити проведення оглядових лекцій на підприємствах, організаціях і наукових установах для візуалізації очікуваних результатів навчання за ОНП. Удосконалити змістовну частину анкетування студентів денної та заочної форми навчання. Більш чітко окреслити унікальність ОНП з урахуванням профілю університету.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має чітко та зрозуміло сформульовані цілі, що відповідають Стратегії розвитку СНАУ. У ЗВО відбувається реальна ефективна співпраця зі стейкхолдерами на етапі започаткування та реалізації ОНП, у тому числі при оновленні, що підтверджено документально та у процесі zoom-зустрічей з відповідними фокус-групами – роботодавцями, партнерами, викладачами, адміністрацією та здобувачами. Цілі ОНП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності «Менеджмент», ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних національних ОП. ОНП «Менеджмент» дозволяє досягти заявлених програмних результатів навчання та забезпечує повноцінну наукову підготовку аспірантів. Виходячи з релевантності наведеної інформації та встановлених під час дистанційної акредитації Експертною групою фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв для підсумкової оцінки, можна вважати відповідність ОНП Критерію 1 достатньою.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/ONP_073_Management_2016.pdf) та внесеними змінами - Протокол № 12 від 24.04.2017 р. (https://eim.snau.edu.ua/kafedri/menedzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/onp_073_management_2017/), Протокол № 14 від 30.04.2018 р. (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/ONP_073_Management_2018.pdf); Протокол № 10 від 25.03.2019 р. (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019-2020.pdf) і навчальних планів денної форми навчання (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019.pdf) та заочної форми навчання (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_BE.pdf) обсяг освітньої складової становить 57 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5, п. 6 ЗУ «Про вищу освіту» та п. 26 Постанови КМУ №261 від 23.03.2016 р. Обсяг чотирьох компонент, передбачених Постановою КМУ №261 від 23.03.2016 р., п. 27, які забезпечують набуття відповідних компетентностей становить: 1) освітня складова, що формує знання зі спеціальності становить 15 кредитів ЄКТС (ОК «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Комунікації в науковому середовищі», «Сучасні та класичні теорії менеджменту», «Реєстрація прав інтелектуальної власності», «Стратегічна інноватика») 2) освітня складова, що формує загальнонаукові (філософські) компетентності - 3 кредити ЄКТС (ОК «Філософія науки»); 3) освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника - 12 кредитів ЄКТС (ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Організація і методика проведення навчальних занять», «Організація підготовки наукових публікацій», управління науковими проектами) 4) освітня складова, що формує мовні компетентності іноземною мовою - 8 кредити ЄКТС (ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методика підготовки наукових праць іноземною мовою»). Педагогічна практика складає 4 кредити ЄКТС Відповідно до ОНП та ОП блок вибіркових дисциплін становить 15 кредитів ЄКТС (понад 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС передбачених за освітньою складовою), що відповідає ЗУ «Про вищу освіту» та п. 26 Постанови КМУ №261 від 23.03.2016 р. Термін підготовки здобувачів – 4 роки.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Дослідження змісту ОНП «Менеджмент» та її освітніх компонентів (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019-2020.pdf) дозволив зробити висновок: ОНП має чітку та логічну взаємопов'язану структуру, обґрунтування профілю ОНП із зазначенням загальної інформації, мети, характеристики, компетентностей та програмних результатів навчання та інших обов'язкових складових. Компоненти ОП та їх зміст не дублюється. Виявлена відділом акредитації відмінність у навчальному плані та ОНП в частині вибіркової складової пояснюються гарантом, як технічна помилка. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП взаємопов'язана з освітніми компонентами та має чітку спрямованість на досягнення запланованих програмних результат. Всі обов'язкові компоненти забезпечують отримання відповідних ПРН, крім ПРН 9, який забезпечується тільки вибірково-компонентами. Гарантом надане пояснення щодо технічної помилки при формуванні матриці. У проєкті ОНП 2020 року дане зауваження враховано та виправлено.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Дослідження освітньо-наукової програми показує, що її зміст, зокрема об'єкт, цілі навчання, теоретична складова, методи, методика, інструменти та обладнання загалом відповідають предметній області навчання. Аналіз змісту ОНП «Менеджмент» СНАУ свідчить про загальну відповідність предметній області спеціальності 073 «Менеджмент». Відповідно до предметної області спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти ОНП СНАУ передбачає об'єкт вивчення: методологія науково-дослідної роботи; науково-методичні засади управління організаціями, їх об'єднаннями та галузями в умовах невизначеності та глобалізаційних викликів. У ОНП СНАУ крім освітніх компонентів, що формують знання зі спеціальності 073 «Менеджмент» присутні ОК, що формують загальнонаукові (філософські) компетентності, ОК з набуття універсальних навичок дослідника та ОК, що формують мовні компетентності іноземною мовою. Визначені ОК у сукупності дозволяють сформувати науково-методологічне підґрунтя для вирішення наукової складової програми, що передбачає проведення власного наукового дослідження з проблематики менеджменту під керівництвом наукового керівника та оформити його результати у вигляді кваліфікаційної роботи.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертною групою для встановлення відповідності ОНП даному підкритерію, було досліджено відомості СНАУ про самооцінювання ОНП «Менеджмент» https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/self_assessment_phd_073.pdf, освітньо-наукову програму https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019-2020.pdf, навчальний план підготовки докторів філософії. Основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії є вибіркові компоненти, частка яких відповідно до ст. 62 Закону України «Про вищу освіту» має становити не менше 25%. У ЗВО фактично вона складає понад 25% кредитів, тобто 15 кредитів ЄКТС від загального обсягу 57 кредитів ЄКТС ОНП. В основі системи вибіркового дисциплін ОНП полягає індивідуальний вибір кожного здобувача із врахуванням його напрямків дослідження, що передбачено Положення про організацію освітнього процесу в СНАУ (http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) та Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/disciplini-vilnogo-viboru>). Інформацію про зміст ОК здобувачі отримують з анотацій дисциплін, доступних у віртуальному середовищі СНАУ. Проведення вибору дисциплін реалізується здобувачами шляхом написання заяви встановленої форми, які зберігаються у відділі аспірантури. Під час zoom-зустрічей з відповідними фокус-групами було підтверджено, що знайомі з процедурою вільного вибору дисциплін та неодноразово проходили, вважають її чіткою та зрозумілою. Зіставлення результатів інтерв'ювання під час zoom-зустрічей з відповідними фокус-групами та дослідження індивідуальних планів підготовки аспірантів ОНП дозволяє стверджувати, що ОНП і розроблені процедури надають можливість аспірантам формувати власну освітню траєкторію з рахуванням тематики наукового дослідження, вибір дисциплін здійснюється обранням вибіркового компонента навчального плану шляхом вибору чотирьох дисциплін з восьми запропонованих. Експертна група пропонує вдосконалити систему варіативної складової вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої школи вибору студентів за рахунок дисциплін інших ОНП та чітко прописати процедуру вибору. Надані на ознайомлення ЕГ Індивідуальні плани підготовки аспірантів, які включають навчальну та наукову складову затверджені в установленому порядку. Здобувачі одного курсу вивчають однакові вибіркові дисципліни, що пояснюється нечисленністю груп.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Проходження практичної підготовки здобувачами ОНП регулюються робочою програмою педагогічної практики аспірантів. У ОНП та НП передбачено Педагогічна практика обсягом 4 кредити ЄКТС. Педагогічна практика для даної ОНП є обов'язковим компонентом практичної підготовки й дозволяє сформувати у здобувачів професійні педагогічні компетенції у питаннях вищої освіти та ЗВО в Україні та засвоєння основних положень Болонського процесу як основи для формування єдиного Європейського простору вищої освіти. Відповідно до ОНП це інтегральна компетентність, дозволяє отримати тільки один програмний результат ПРН 5. Експертна група вважає, що розробникам ОНП необхідно переглянути матрицю забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП, в частині педагогічної практики. Здобувачі ОНП мають можливість пройти педагогічну практику на базі СНАУ та його відокремлених структурних підрозділів.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОНП передбачені програмні результати навчання, які мають відповідати формуванню соціальних навичок, зокрема: критичне мислення забезпечують - «Комунікації в науковому середовищі»; здатність навчатися протягом життя - «Стратегічна інноватика», педагогічна практика; адаптивність - «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; соціальний інтелект - «Організація і методика проведення навчальних занять». Вивчення іноземної мови сприяє формуванню навичок комунікації у науковому товаристві. Експертною групою під час zoom-зустрічей з відповідними фокус-групами було підтверджено, що здобувачі ОНП «Менеджмент» можуть отримати соціальні навички також за рахунок вирішення групових ситуаційних завдань, участь у заходах СНАУ, участі у заходах культурного характеру, що було підтверджено під час презентації. Експертна група констатує, що СНАУ забезпечує підтримку розвитку та формування у аспірантів певних soft-skills: комунікативні навички, уміння виступати публічно, навички роботи в команді, гнучкість та адаптивність, управління часом наукового дослідження, лідерські якості, особисті якості. У анкеті, яка застосовується при анкетуванні здобувачів відсутні пункти, які дозволяють аналізувати їх запиту щодо соціальних навичок, які бажають вони отримати.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОНП не враховує вимоги професійного стандарту, тому що професійний стандарт відсутній. Для визначення результатів навчання використовується Національна рамка кваліфікацій, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя, Класифікатор професій ДК 003:2010.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Загальний фонд навчального часу згідно ОНП та НП 2019 р. денної форми навчання (https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/073_82_2019-2020.pdf) складає 57 кредитів ЄКТС (1710 годин), з яких обсяг аудиторних занять становить 1052 години (61,52%), а обсяг самостійної роботи здобувачів становить 658 години (38,48 %). Аудиторне навантаження у повній мірі забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОНП у СНАУ не здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, але є всі передумови для її запровадження.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: Зміст освітньо-наукової програми загалом відповідає предметній області, визначеній для спеціальності 073 «Менеджмент». Всі освітні компоненти, включені до ОНП та взаємопов'язані. Структура ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої та наукової траєкторії аспіранта, через індивідуальний вибір навчальних дисциплін у обсязі 15 кредитів ЄКТС, що відповідає чинному законодавству та напрямам дослідження здобувачів. Відбувається періодичне оновлення ОНП. Позитивні практики: Здобувачі мають

можливість отримати якісну педагогічну підготовку на базі взаємодії з відокремленими підрозділами ЗВО. ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти softskills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: Потребує посилення обсяг і зміст ОК, які формують загальнонауковий (філософський) світогляд. Освітні компоненти ОК 5, ОК 8, ОК 10, ОК 13, ОК 14 недостатньо враховують профіль спеціальності, програми розроблені для декілька спеціальностей, зокрема Агрономія, Ветеринарія. Рекомендації: Вдосконалити методичне забезпечення та змістовне наповнення певних компонентів ОНП. Ознайомитися з кращими практиками інших ЗВО та розробити процедури для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Необхідно переглянути матрицю забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП, в частині педагогічної практики. Удосконалити систему варіативної складової вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої школи вибору студентів за рахунок дисциплін інших ОНП та чітко прописати процедуру вибору.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо удосконалення ОНП у контексті критерію 2 експертна група вважає, що ОНП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» у СНАУ має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому оприлюднені на офіційному сайті ЗВО (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/2020.pdf><https://science.snau.edu.ua/aspirantura/>) Правила прийому на навчання до аспірантури та докторантури – Додаток 10 (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/-10.pdf>). Правила прийому в аспірантуру та докторантуру розроблені Приймальною комісією ЗВО відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році, затверджених наказом МОН України від 11 жовтня 2018 року № 1096; Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261; Закону України «Про вищу освіту». Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті. Проведена зустріч зі здобувачами підтвердила інформацію щодо відповідності здійснення прийому на навчання до Правил прийому ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОНП (Правила прийому до аспірантури та докторантури затверджені Вченою радою СНАУ, як додаток 10 до Правил прийому (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/2020.pdf><https://science.snau.edu.ua/aspirantura/>). Вступники до аспірантури складають вступні іспити зі спеціальності, однієї з іноземних мов (англійської, німецької, французької) та іспиту в формі співбесіди з основ наукових досліджень. Вступні випробування до аспірантури СНАУ складаються з: – вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); ваговий коефіцієнт – 0,5; – вступного іспиту з іноземної мови (в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови, дійсним сертифікатом тестів, перелічених нижче, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом; ваговий коефіцієнт – 0,25; – співбесіда з основ наукових досліджень; ваговий коефіцієнт – 0,25. Програма вступного випробування для вступників на навчання за освітньою програмою зі спеціальності 073 Менеджмент на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти своєчасно розміщується на сайті ЗВО (<https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/asp-073.pdf>). Програма вступного випробування за ОНП потребує удосконалення в частині її оформлення.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються: Положенням про реалізацію права здобувачів СНАУ на академічну мобільність (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/4.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу у СНАУ, (<https://snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/0283.pdf>), Положенням про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу (розділ 5) (<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenty-2/>). Проінформованість здобувачів вищої освіти про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі на сайті ЗВО та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Поновлення здобувачів ступеня доктора філософії після академічної відпустки та відрухування з аспірантури здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у СНАУ за письмовою заявою аспірантів та оформлюється наказом ректора. Відповідно до Відомостей само оцінювання та за результатами інтерв'ювання аспірантів, з'ясовано, що досвіду визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО, та відповідно застосування вказаних правил на відповідній ОНП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на загально університетському рівні знаходиться у процесі розроблення – проект Положення про порядок визнання у Сумському НАУ результатів, отриманих у неформальній освіті (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/ПРОЕКТ-Положення-визнання-неформальної-освіти.pdf>.) Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, поширюється на обов'язкові та вибіркові дисципліни навчального плану за ОНП. Здобувач ступеня доктора філософії, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право: на зарахування відповідних кредитів, передбачених ОНП за дисципліною «Іноземна мова за професійним спрямуванням», як таких, що виконані в повному обсязі; на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей та результатів навчання, для здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником та відділом аспірантури і докторантури) Відповідно до Відомостей само оцінювання та за результатами онлайн-зустрічі зі стейкхолдерами з'ясовано, що досвіду визнання результатів навчання, отриманих у заходах неформальної освіти, відповідно застосування вказаних правил на відповідній ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: Правила прийому достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло. Вони не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за ОНП «Менеджмент». Всі документи, що регламентують правила прийому, знаходяться в публічному доступі. Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності та отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у СНАУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони і недоліки: Відсутність затверджених документів, які регулюють правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендації: Ознайомитися і застосувати кращі практики щодо визнання результатів навчання у інших ЗВО; Затвердити документ, який регулює правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП 073 «Менеджмент» має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Фаховий аналіз змісту освітніх компонентів (робочі програми, тексти лекцій, матеріали для проведення семінарів) та інтерв'ю з викладачами й здобувачами вищої освіти підтвердили, що передбачені форми і методи навчання сприяють досягненню результатів навчання за дисциплінами, в сукупності формують програмні результати навчання; відповідають цілям ОП та матриці забезпечення ПРН освітніми компонентами. Здобувачами підтверджено використання активних інноваційних методів навчання, комбінування їх з урахуванням характеру матеріалу та спрямованості на відпрацювання певних компетентностей, зокрема навичок дослідника. Здобувачі підкреслили доречність застосування спеціалізованого програмного забезпечення, достатній рівень обладнання аудиторій, бібліотеки, комп'ютерних класів. Досягненню результатів навчання сприяє достатній прикладний та дослідницький досвід викладачів. Студентоцентрованість та дотримання принципу академічної свободи забезпечується вільним вибором дисциплін, тем дисертацій, змісту та інструментарію наукового дослідження; проведенням опитування аспірантів (анкета: <https://cutt.ly/lSccCmo>) як основи для удосконалення змісту ОНП. Викладачі також мають достатню свободу у виборі власної стратегії викладання та керівництва науковою роботою аспірантів, застосуванні певних методів роботи із здобувачами.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Основна інформація щодо цілей та змісту ОНП «Менеджмент», заявлених програмних результатів навчання розміщена на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/SsCcDhe>). Зміст освітніх компонентів на сайті представлений у вигляді робочих програм та анотацій дисциплін українською та англійською. Повний обсяг навчальних матеріалів, порядок та критерії оцінювання за кожним освітнім компонентом презентуються аспірантам на початку семестру викладачами та направляються на особисті акаунти здобувачів у корпоративній мережі. Здобувачі вищої освіти засвідчили, що інформація є зрозумілою, доступною, достатньою для опанування змісту освітніх компонентів та ведення дослідницької діяльності. ЕГ має зазначити, що опис освітніх компонентів, представлений в робочих програмах (призначення дисципліни, мета, завдання, очікування щодо знань, умінь, навичок) частково відповідає актуальним вимогам (<https://cutt.ly/asDRTxR>) щодо формулювання результатів навчання та співвіднесення їх з заявленими в ОНП «Менеджмент» програмними результатами навчання та відповідними компетентностями, що впливає на зміст освітніх компонентів та певною мірою обмежує можливості реалізації компетентнісного підходу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Спількування експертної групи з керівництвом СНАУ, викладачами, науковими керівниками аспірантів та гарантом ОНП «Менеджмент» стало підставою для висновку, що зміцнення наукового потенціалу (розвиток переважно прикладної науки) та відпрацювання актуальних дослідницьких компетентностей є традицією та пріоритетом розвитку Університету, тобто поєднання навчання і досліджень в межах освітніх програм є природним та поширеним. Для здобувачів ОНП «Менеджмент» створені достатні умови для поєднання навчання та досліджень. По-перше, зміст освітніх компонентів враховує результати дослідницької та проектної діяльності викладачів (встановлено та підтверджено в ході інтерв'ю з викладачами, аспірантами та зовнішніми стейкхолдерами; проте в змісті робочих програм бажано представити відповідний доробок викладачів), здобувачі мають можливість консультуватися з викладачами щодо використання матеріалу дисциплін для проведення дослідження за темою дисертації. По-друге, зміст ряду освітніх компонентів («Методологія проведення наукових досліджень», «Реєстрація прав інтелектуальної власності», «Організація підготовки наукових публікацій», «Управління науковими проектами» тощо) орієнтує на відпрацювання відповідних дослідницьких компетентностей. По-третє, в межах наукової складової ОНП 5 аспірантів залучені до науково-дослідної роботи кафебри як виконавці тем (Гриценко В.Л., Кириченко Т.О., Корнівська Л.В., Панасовський М.О., Прокопенко К.Г.). По-четверте, здобувачі ОНП беруть участь у конференціях, що проводяться СНАУ (локальні та міжнародні) та за межами університету (<https://cutt.ly/ssCQT3P>, <https://cutt.ly/usCQ2fi>, <https://cutt.ly/OsCWulk>, <https://cutt.ly/TsCWgqt>). По-п'яте, здобувачі набувають компетентність в частині оформлення, обґрунтування та презентації наукових результатів у вигляді статей, які мають можливість опублікувати, зокрема, у виданнях СНАУ (<https://cutt.ly/LsMD48K>); позитивним

стимулюючим фактором є вимога університету щодо наявності щонайменше однієї публікації аспіранта у виданнях, що індексуються у Scopus і WebofScience. ЕГ констатує, що створені в СНАУ умови для поєднання навчання та досліджень є достатніми та повноцінно використовуються здобувачами ОНП «Менеджмент».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

В ході проведення експертизи ЕГ встановила, що пріоритетним джерелом оновлення та підтримки актуального змісту освітніх компонентів ОНП «Менеджмент» є активна дослідницька діяльність гаранта, викладачів та наукових керівників, яка забезпечується участю у виконанні держбюджетних тем (додаток до критерію 4), проектною діяльністю викладачів (<https://cutt.ly/DsCcYnh>), включеністю викладачів до міжнародної наукової спільноти шляхом стажувань, високих кількісних та якісних показників публікаційної активності (у відповідності до вимог СНАУ, всі викладачі освітньо-наукових програм мають щонайменше дві публікації у виданнях, що індексуються у Scopus, WebofScience, фактичні показники є значно вищими). Разом з цим, ЕГ має констатувати, що зміст певних освітніх компонентів не враховує актуальні дослідження в сфері менеджменту/профілю дисципліни, базується на матеріалах, підготовлених для дисциплін бакалаврського та магістерського рівня або аспірантури (термінологія та підходи до підготовки кандидатів наук), не містить посилань на видання, опубліковані на етапі відкриття ОНП та в період її функціонування (2016-2020 рр.): «Філософія науки» - жодного посилання на підручник, посібник або наукову статтю за назвою курсу, передбачена неактуальна форма контролю – кандидатський іспит; у значній частині робочих програм не вистачає актуальних джерел; «Методика та організація підготовки і написання дисертації» - передбачені елементи неактуальної процедури підготовки докторів філософії (робота з авторефератом, попередній захист), некоректне використання словосполучення «дисертаційне дослідження»; педагогічна практика – зміст ОК не враховує актуальні тренди розвитку університетської освіти, не зорієнтований на вимоги спеціальності «Менеджмент» до формування викладацької майстерності, не містить посилань на фахові та нормативні джерела періоду 2010-2020 рр. Є потреба певного посилення змісту ОК за рахунок включення результатів новітніх досліджень та посилань на публікації у міжнародних авторитетних виданнях.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ має підстави засвідчити, що в СНАУ сформовано достатній потенціал для забезпечення інтернаціоналізації діяльності (<https://cutt.ly/SsCcbZQ>), який активно використовується в межах ОНП «Менеджмент»: міжнародний вектор закладений на рівні стратегічних завдань СНАУ в освітній та науковій сферах, широкою є мережа міжнародного партнерства університету (додаток до критерію 4), створено умови для студентської та викладацької академічної мобільності (ERASMUS+). За рахунок значного контингенту іноземних здобувачів вищої освіти створено корисне для всіх аспірантів кроскультурне середовище, яке забезпечує додаткові можливості до врахування актуального міжнародного контексту дослідницької діяльності за профілем спеціальності. Відповідні факти, зазначені у відомостях самооцінювання ЗВО, підтверджені в ході проведених інтерв'ю та аналізу документів. Результатами інтернаціоналізації є міжнародні стажування викладачів та наукових керівників (Ю.І. Данько, І.В. Лозинська, Н.В. Стоянець, здобувач Л.В. Коренівська), участь у проєктній діяльності (А.М. Михайлов <https://cutt.ly/VsMG6Ar>, В.В. Ткаченко <https://cutt.ly/5sMHmiW>, Л.М. Баценко <https://cutt.ly/PsMHdYx>, Т.І. Шевченко <https://cutt.ly/7sMHLc2>, Л.М. Могильна <https://cutt.ly/osMHPir>), публікації аспірантів, викладачів та наукових керівників у міжнародних виданнях (додаток до критерію 4). Продуктивним прикладом інтернаціоналізації є участь викладачів Університету прикладних наук Вайєнштефан-Гріздорф, Німеччина у проведенні наукових семінарів для аспірантів (в межах партнерства).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Організація навчання та викладання за ОНП «Менеджмент» відповідає актуальним вимогам, враховує цілі ОНП, забезпечує досягнення заявлених ПРН та компетентностей. На рівні керівництва ЗВО, сервісних підрозділів, кафедри менеджменту, викладачів та наукових керівників свідомо підтримується реалізація принципів студентоцентрованого підходу та академічної свободи. Позитивною практикою є залучення до викладання на ОНП «Менеджмент» та наукового керівництва лише тих викладачів, які мають щонайменше дві публікації у виданнях, що індексуються у Scopus і WebofScience та вільно володіють англійською (на рівні не нижче B2, мають відповідний сертифікат). Високими є показники публікаційної активності викладачів, наукових керівників, аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Актуальним завданням є більш чітке спрямування змісту освітніх компонентів на досягнення програмних результатів навчання та відповідне оновлення підходів до оцінювання результатів навчання. В навчальному процесі

СНАУ на рівні бакалаврату та магістратури використовується платформа moodle для забезпечення постійного доступу студентів для навчальних матеріалів та комунікації з викладачами; доцільно запровадити такий супровід для здобувачів освітньо-наукових програм, зокрема ОНП “Менеджмент”, враховуючи структуру контингенту (аспіранти з інших країн таміст України) та карантинні обмеження. Оновлення та підтримки актуального стану потребує навчальний контент ряду освітніх компонентів. В змісті педагогічної практики варто забезпечити врахування профілю спеціальності “Менеджмент”.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ констатує загальну відповідність вимогам критерію 4 з недоліками, зміст яких не впливає суттєво на якість ОНП “Менеджмент”

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

За результатами акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що форми поточних та підсумкових контрольних заходів та критерії оцінювання, представлені в ОНП, яка затверджена Вченою радою СНАУ протоколом № 10 від 25.03.2019 року (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/mededzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>) та РНП дисциплін (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/mededzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>) є чіткими та зрозумілими, доводяться здобувачам на першому занятті з дисципліни та оприлюднюються заздалегідь на офіційному порталі ЗВО (<https://portal.snau.edu.ua/timeTable/group>). Критерії оцінювання знань за освітніми компонентами є чіткими та прозорими, що дозволяє оцінити рівень засвоєння теоретичного та практичного матеріалу за дисципліною, рівень опанування необхідними компетентностями та досягнення визначених результатів навчання. Система оцінювання здобутих результатів навчання за дисциплінами ОНП складається з поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль знань проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань – у вигляді письмових та усних екзаменів, заліків. Під час поточного і підсумкового контролю також враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань і видань, які включені до міжнародних наукометричних баз. Підсумковий контроль успішності навчання освітньої складової програми здійснюється у формі екзамену за результатами вивчення обов'язкових дисциплін. Порядок та критерії оцінювання містяться у РНП навчальних дисциплін (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/mededzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>). Наукова складова ОНП передбачає дисципліни циклів загальнонаукової підготовки, спеціальної, дослідницької підготовки, мовної спеціальної та практичної підготовки, а також педагогічну практику, що разом з освітньою частиною програми та науковими дослідженнями за участі наукового керівника, підготуванням та публічним захистом дисертації у спеціалізованій вченій раді забезпечує отримання освітнього рівня «Доктор філософії» за спеціальністю. Згідно з додатком до відомостей про самооцінювання (також табл.3) ОНП та аналізу ЕГ робочих програм навчальних дисциплін, було встановлено, що контрольні заходи та критерії їх оцінювання є валідними. Під час інтерв'ювання аспірантів була підтверджена інформація, що двічі на рік відбувається атестація на кафедрі у вигляді доповіді та наочної презентації фактичних результатів підготовки отриманих результатів дисертаційного дослідження. Після чого на засіданні кафедри шляхом відкритого обговорення фактичних результатів підготовки аспіранта робиться висновок про ступінь виконання запланованих на поточний семестр показників та рекомендація щодо продовження підготовки аспіранта в аспірантурі або його відрахування за невиконання ІППП здобувача.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент відсутній. Форми атестації здобувачів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) введеному в дію наказом ректора СНАУ, № 112-К від 08.04.2015 року та відбувається у вигляді публічного захисту дисертації на засіданні спеціалізованої вченої ради, створеної для проведення разового захисту

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів включає форми поточного і семестрового контролю, згідно з ОНП, навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/mededzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>), а також регламентуються п.5.13, 5.17 Положення про організацію освітнього процесу СНАУ. Перелік завдань з розподілом балів за виконання, види, форми контролю успішності навчання для діагностики рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та критерії оцінювання містяться у РНП навчальних дисциплін та реалізується відповідно до графіку навчального процесу (<https://portal.snau.edu.ua/index.php>) і графіків атестації аспірантів по кафедрі, які завчасно доводяться до відома аспірантів. Формою підсумкового контролю за виконанням ІПП (<https://science.snau.edu.ua/aspirantura/dokumenti-aspiranta/>) аспіранта є атестація. Інформація є загальнодоступною та міститься у вільному доступі офіційному сайті ЗВО (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/mededzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>). Під час зустрічей із учасниками освітнього процесу ЕГ встановила, що об'єктивність екзаменаторів реалізується тим, що оцінювання індивідуальних завдань здобувачів може проводитися більше ніж 1 викладачем, про що свідчить також п.5.8 Положення про організацію освітнього процесу в СНАУ, а підсумкове оцінювання здійснюється комісією із залученням завідувача відділу аспірантури та члена проектної групи ОНП «Менеджмент». Також відповідно до п. 2.2.2 кодексу академічної етики СНАУ (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf>) процедури проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність екзаменаторів та дотримання етичних норм відносин в академічному середовищі. Для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в ЗВО функціонує комісія з академічної етики (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e1.pdf>). У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою студента чи викладача, завідувачем відділу аспірантури створюється комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники відділу аспірантури, профспілкового комітету студентів та органу студентського самоврядування. Перескладання екзаменаційної оцінки для підвищення її рівня на підставі мотивованої заяви здобувача допускається не більше, ніж з трьох дисциплін за весь період навчання. Аспірант подає до Відділу письмову заяву на ім'я ректора щодо перегляду оцінок та конкретних причин. Підсумкова оцінка комісії є остаточною. Прикладів конфлікту інтересів та оскарження результатів навчання за ОНП «Менеджмент» немає.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час інтерв'ювання учасників освітнього процесу та проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що у ЗВО реалізується політика створення середовища академічної доброчесності, дотримання якої забезпечується наступними документами: Кодекс академічної доброчесності СНАУ, затверджений Вченою радою СНАУ протокол № 6 від 26.12.2017р. (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochесnosti.pdf); Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в СНАУ, затверджене Вченою радою СНАУ, протокол № 6 від 26.12.2017р; Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ, затверджене Вченою радою СНАУ, протокол № 3 від 15.10.2019 р. Кодекс академічної етики, затверджений рішенням вченої ради СНАУ, протокол № 10 від 25.03.2019, що встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі, якими керуються усі учасники освітнього процесу. Відповідно наказу ректора «Про створення комісії з академічної етики та затвердження її складу» з розгляду порушень академічної доброчесності (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e1.pdf/>), комісією відбувається розгляд заяви учасника освітнього процесу про факт порушення академічної доброчесності, за наявності скарги голова Комісії у 5-денний строк проводить відкрите засідання з розгляду факту порушення. ЗВО використовує Unicheck (unicheck.com), що належить ТОВ «Антиплагіат» (договір № 29 від 25.03.2019 року) та програмний продукт ТОВ «Плагіат» StrikePlagiarism.com (договір № 18-3-3 від 18.03.2019 року), що свідчить про застосування та прийняття технологічних рішень для дотримання академічної доброчесності (АД). Також керівництво СНАУ протидіє порушенням АД шляхом створення єдиного електронного каталогу, що включає: електронну бібліотеку, фонд електронних документів, картотеку дисертацій, картотеку авторефератів та електронні каталоги відокремлених підрозділів – коледжів СНАУ. Реалізація інструментів протидії порушенням АД здійснюється відповідно Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в СНАУ (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf). Популяризація АД здійснюється як через освітні заходи (семінари, дискусії, ознайомлення з матеріалами щодо важливості дотримання АД), так і через процедури контролю – відповідно до наказу «Про запобігання та протидію корупційним проявам і зловживанням в період проведення контрольних заходів у СНАУ» від 8 грудня 2014 р № 409-К. У СНАУ проводилось багато заходів присвячених АД: відкрита лекція «Політика щодо академічної доброчесності в СНАУ» 06.12.2019 року; Круглий стіл «Актуальні питання розвитку фундаментальної та прикладної науки», в тому числі, основні критерії оцінювання статей в міжнародних журналах, 21.03.2019 р., відкрита освітня зустріч, тематика: Основні принципи академічного письма, на які спираються журнали бази даних SCOPUS 28.09.2018 р., тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: Правила проведення контрольних заходів та їх форми є комплексними й доступними для всіх учасників освітнього процесу. Усі необхідні для навчання за ОНП “Менеджмент” матеріали та нормативні документи розміщені у вільному доступі на сайті СНАУ. Сильною стороною є наявність чітких процедур та механізмів забезпечення, дотримання академічної доброчесності, процедури реагування на порушення АД та притягнення до відповідальності у ЗВО. Здобувачі достатньо обізнані з принципами політики забезпечення академічної доброчесності, а також особисто залучені до її реалізації. Забезпечення академічної доброчесності є частиною внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО. Під час зустрічі ЕГ з учасниками освітнього процесу було встановлено, щодо тримання АД не зводиться лише до наявності певних процедур та інших інституційних механізмів. Академічна доброчесність лежить в основі інституційної культури ЗВО. Позитивні практики: Цікавим прикладом кращої практики залучення здобувачів освіти до цього може слугувати відео матеріал, створений студентським самоврядуванням СНАУ: <https://www.youtube.com/watch?v=dzuSWmS5elA&feature=youtu.be> Позитивною є практика входження до складу екзаменаційної комісії більш ніж одного викладача ЗВО, що забезпечує об'єктивність екзаменаторів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не визначено

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОНП “Менеджмент” критерію 5. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання аспірантів розміщуються у вільному доступі на сайті ЗВО заздалегідь, є чіткими, зрозумілими та дають можливість встановити досягнення аспірантами результатів навчання. На ОНП визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які є доступними для аспірантів та забезпечують об'єктивність екзаменаторів. У СНАУ наявні процедури та механізми забезпечення, дотримання академічної доброчесності, а також інструменти протидії її порушенням.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

6.1 Аналіз відомостей самооцінювання, додаткових матеріалів, наданих ЗВО на запит ЕГ, резюме викладачів та наукових керівників, розміщених на сайті СНАУ та у відкритих профілях стали підставою для висновку щодо достатнього рівня відповідності академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічного персоналу, задіяного у реалізації ОНП “Менеджмент” вимогам Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Кваліфікація (наукова спеціальність), публікації, профіль наукової діяльності гаранта ОНП “Менеджмент” Михайлової Л.І. відповідають спеціальності (<https://cutt.ly/asMTzXh>); значний дослідницький, викладацький та адміністративний досвід гаранта є перевагою та забезпечують якість процесів розроблення та реалізації ОНП. Зведена інформація щодо академічної та професійної кваліфікації викладачів (додаток до критерію 6) в цілому демонструє відповідність спеціальності та дисциплінам, що викладаються та спроможність забезпечити якість процесу формування дослідницьких компетентностей здобувачів; інформація про публікації та наукові ступені наукових керівників загалом підтверджує їх кваліфікацію як дослідників; достатньою та переконливою є інформація щодо відповідності ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності за пунктами активності. Факти невідповідності спеціальності наукового керівника (Т.І. Шевченко, І.І. Коблянська, М.І. Гордієнко - таблиця відповідності спеціальностей, 2015 рік <https://cutt.ly/5sCzFWK>) в достатньому обсязі компенсуються іншими видами активності (зокрема публікаціями), що відповідають спеціальності “Менеджмент”. Аналіз академічної кваліфікації наукових керівників (за публікаціями) підтвердив, що переважно забезпечена відповідність тематиці досліджень аспірантів, але є окремі випадки невідповідності: Інь Ханьянь – тема дисертації «Управління системою охорони здоров'я в Китаї та зарубіжних країнах», публікації наукового керівника А. М. Михайлова стосуються розвитку аграрного сектору України; Люй Цзімін – тема дослідження «Механізм управління розвитком спорт-менеджменту у закладах вищої освіти», праці наукового керівника Т.О. Харченко присвячені системі управління фінансами. Кадровий склад ОНП «Менеджмент» дозволяє створити спеціалізовані вчені ради для проведення разових захистів аспірантів, які

завершили навчання на третьому курсі; на випускному курсі аспірантів немає; для аспірантів першого та другого курсу також складено перспективний план створення рад, який підтверджує спроможність ЗВО провести атестацію випускників ОНП «Менеджмент» (додаток до критерію 6). ЕГ підтверджує високий рівень задоволеності аспірантів, випускників та роботодавців академічною кваліфікацією та професійним досвідом викладачів та наукових керівників (на основі інтерв'ю).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЕГ має підстави засвідчити дотримання відповідності чинному законодавству процедур конкурсного добору викладачів, який регламентується «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)» (<https://cutt.ly/BsCzQyM>). Додатково використовується перелік вимог до кваліфікації викладачів та наукових керівників, який передбачає оцінювання викладацької компетентності (на основі відкритих лекцій, результатів рейтингування - <https://cutt.ly/tsCzTRPF>), відповідності спеціальності та наукового ступеню кандидата, наявності значних наукових здобутків та відповідність їх профілю тематиці досліджень аспірантів, володіння англійською на рівні не нижчому ніж В2 (підтверджується сертифікатом). Результатом зазначеного підходу до кадрового забезпечення ОНП «Менеджмент» є залучення до викладання та наукового керівництва 25 фахівців дев'яти кафедр СНАУ з достатнім рівнем відповідності вимогам. Зазначений перелік обґрунтованих додаткових вимог до кандидатів на викладання та наукове керівництво за ОНП «Менеджмент» закріплений у контрактах викладачів (додаток до критерію 6).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

6.3 До кола роботодавців ОНП «Менеджмент» СНАУ відносить таких партнерів (крім СНАУ): Департамент агропромислового розвитку Сумської облдержадміністрації, Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН України, Глухівський агротехнічний інститут імені С.А.Ковпака, Путивльський фаховий коледж, Сумський фаховий коледж, провідних представників агробізнесу регіону; СНАУ також є замовником випускників ОНП «Менеджмент», оскільки аспірантура і докторантура традиційно є джерелом оновлення кадрового складу. Спеціальними замовниками є китайські університети (Хенанський інститут науки і технологій, Чжецзянський університет землеробства та лісового господарства, Інститут Цзі Ян Чжецзянського університету землеробства та лісового господарства, Університет Хечжоу), якими направлено на навчання 21 аспіранта, визначено завдання їхньої підготовки та забезпечується контроль виконання освітньої та наукової складової індивідуальних планів роботи. ЕГ підтверджує, що представники зовнішніх стейкхолдерів беруть участь у організації та реалізації освітнього процесу у таких формах: проведення спільних семінарів та круглих столів; організація для здобувачів та викладачів відвідування компаній; конференції; соціальні заходи; обговорення ОНП; партнерська участь та забезпечення бази для проведення досліджень (<https://cutt.ly/HsCzdSW>, <https://cutt.ly/jsCzhMF>). Інтерв'ю з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами підтверджує достатній рівень залученості роботодавців до освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ встановила, що в межах ОНП «Менеджмент» запит здобувачів на прикладний та експертний досвід професіоналів галузі реалізується переважно шляхом використання в освітньому процесі прикладного досвіду викладачів ОНП та наукових керівників, набутого в ході виконання досліджень на замовлення партнерів (Гордієнко М.І., Медвідь В.Ю., Михайлова Л.І., Назаренко І.М., Назаренко О.В., Турчіна С.Г. – додаток 6), підготовки до конкурсного фінансування грантових заявок на проведення досліджень, консультування бізнесу (Лозинська І.В., Михайлов А.М., Данько Ю.І., Геєнко М.М., Агаджанова С.В., Строченко Н.І. – додаток 6). Запрошення зовнішніх професіоналів також використовується для набуття відповідних компетентностей аспірантів, про що свідчать такі факти: співпраця з Університетом прикладних наук Вайєнштефан (Німеччина), лекції німецьких вчених в СНАУ з проблематики ОК «Системні технології менеджменту»; майстер-клас з управління науковим/міжнародним проектом, проведений в рамках чеського проекту розвитку заступником декана з міжнародного розвитку факультету тропічних агронаук Чеського університету природничих наук м. Прага Петрою Чалупковою (<https://cutt.ly/wsClJyC>); семінар щодо якості наукових досліджень, публікацій та принципів наукометрії, проведений професором Девідом Хераком цього ж університету (<https://cutt.ly/lSCLDNp>; в межах ОК «Управління науковими проектами» спільно з Юліане Хаверманн – представником «SeniorExpertenService» м. Бонн, О.Назаренко – представником Фонду німецької економіки з міжнародного співробітництва в Україні проведено захід із відпрацювання підприємницьких компетентностей. Позитивно оцінюючі зазначені факти, ЕГ вважає за необхідне додати, що реалізація освітньо-наукової програми має потенціал для покращення шляхом забезпечення співпраці дослідницької спрямованості з лідерами галузі на постійній/регулярній основі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів СНАУ регламентується «Положенням про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників» (<https://cutt.ly/vsClcY0>), яке визначає чіткий порядок підвищення кваліфікації та стажування НПП в СНАУ та за його межами. ЗВО усвідомлює потребу професійного зростання викладачів та забезпечує умови для нього за такими напрямками: поглиблення спеціальних фахових, методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних, правових, управлінських компетентностей (довгострокове підвищення кваліфікації); формування, розвиток та вдосконалення особистісних професійних компетентностей (організаторських, творчих, лідерських, комунікативних тощо), підвищення ефективності професійної діяльності в галузі освіти (короткострокове навчання); формування і закріплення на практиці професійних компетентностей, здобутих у результаті теоретичної підготовки (стажування). Позитивною практикою є створення внутрішньої системи підвищення кваліфікації в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації (<https://center.snau.edu.ua/>) та Центру підготовки кандидатів до участі у незалежному міжнародному тестуванні щодо оцінювання рівня володіння діловою англійською мовою (Pearson) (<https://cutt.ly/VsClQsY>). Умови для професійного розвитку також забезпечуються залученістю академічного персоналу ОНП «Менеджмент» до міжнародної проектної діяльності СНАУ (ERASMUS+, DAAD, спільний проєкт NestleUkraine, Швейцарського бюро співробітництва в Україні та СНАУ «Розвиток сталого сільського господарства – оцінка учасників та розробка стратегій розвитку з використанням методу RISE»). ЕГ мала змогу пересвідчитись, що викладачі позитивно оцінюють умови для зростання, створені в університеті.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Розвиток викладацької майстерності та дослідницької компетентності академічного персоналу регламентується Статутом СНАУ (<https://cutt.ly/fsCk32m>), Положенням про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників (<https://cutt.ly/PsClqps>), Колективним договором зі змінами (<https://cutt.ly/NsClr70>) та Положенням про організацію оплати праці в СНАУ (<https://cutt.ly/vsCl0Ek>). Додатковим стимулюючим чинником є регламентований перелік показників ефективності НПП (додаток до критерію 6). Викладачі підтвердили, що є достатньо поінформованими щодо умов стимулювання та зазначили відповідні факти матеріального заохочення, підставами для яких є: публікація статей у авторитетних міжнародних виданнях, викладання англійською, керівництво іноземним аспірантом (перший рік навчання - 100 годин, другий-четвертий - 50), здобуття наукових ступенів та вчених звань, результати щорічного рейтингування викладачів (<https://cutt.ly/osCljb4>) тощо. ЕГ має підстави засвідчити обґрунтованість системи матеріального та морального стимулювання СНАУ та достатній рівень задоволеності викладачів та співробітників практикою її реалізації.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Обсяг та структура контингенту ОНП «Менеджмент» (37 здобувача вищої освіти, з яких 21 є іноземцями) обумовлює високі вимоги до кадрового забезпечення, які загалом дотримані: кваліфікація академічного персоналу є достатньою для досягнення цілей ОНП, заявлених ПРН та компетентностей. Академічна та професійна кваліфікація наукових керівників в цілому є достатньою для якісного виконання здобувачами наукової складової програми. Позитивною практикою є наявність актуальних вимог до публікаційної активності всіх викладачів та наукових керівників ОНП «Менеджмент». Сильною стороною кадрового забезпечення ОНП є значний дослідницький, викладацький та адміністративний досвід гаранта, наявність наукових шкіл, результативної підготовки кандидатів та докторів економічних наук в спеціалізованих вчених радах. Умови для створення спеціалізованих вчених рад для проведення разових захистів випускників ОНП «Менеджмент» є достатніми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Забезпечити повну відповідність напрямів досліджень аспірантів та наукових керівників. Запровадити практику подвійного керівництва науковою роботою аспірантів, які навчаються за направленням китайських університетів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення відео-трансляції та за допомогою відео-ролику встановлено, що в СНАУ досягнення визначених ОНП «Менеджмент» цілей та програмних результатів забезпечується за рахунок використання фінансових та матеріально-технічних ресурсів ЗВО. Фінансові ресурси плануються відповідно плану роботи СНАУ, стратегії розвитку та уточнюються кожного року відповідно до Положення про організацію фінансово-господарської діяльності в СНАУ (<http://docs.snau.edu.ua/documents/finances/d/f2.pdf>). Експертна група пересвідчилась у реальності використанні матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного забезпечення ОНП, які надають можливість досягти визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання. Базою для підготовки аспірантів за ОНП «Менеджмент» є наявність аудиторій, що мають сучасне обладнання (комп'ютерні класи, ноутбуки, фліпчарти, смарт-дошки та інш.). Бібліотека СНАУ, як вагомий ресурс, має загальний фонд, що налічує 280950 примірників, фахова література представлена у достатньому обсязі. Комплектування бібліотечного фонду здійснюється на основі вивчення тематики наукової і навчально-виховної діяльності університету та книгозабезпеченості навчальних дисциплін. Відділом комплектування ведеться довідковий апарат, який розкриває склад фонду, є основним джерелом інформації і задовольняє різноманітні запити користувачів. Електронний каталог ведеться з 1991р., нараховує понад 135 тис. електронних описів. Під час акредитації експертною групою підтвердилось, що у СНАУ є електронний каталог наукових та навчально-методичних видань (<https://library.snau.edu.ua/elektronnij-katalog/>), відкритий доступ до світових інформаційних ресурсів (<https://library.snau.edu.ua/svitovi-informacijni-resursi/>), є репозиторій для збереження та забезпечення доступу до наукових досліджень й навчально-методичних видань (<https://library.snau.edu.ua/ukra%20%97nski-gerozitori%20%97/>) та безоплатний доступ до електронних ресурсів Scopus і WesofScience. Як ОНП так і кожна навчальна дисципліна має відповідне навчально-методичне забезпечення: (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/menedzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>). Експертна група впевнена, що у СНАУ фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОНП забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Аспіранти та викладачі підтвердили можливість безоплатно користуватися комп'ютерною технікою для дистанційного навчання, навчальною літературою та матеріалами для проведення наукових досліджень. Всі особи залучені до освітньо-наукового процесу мають право на безперешкодний та безкоштовний доступ до інфраструктури та інформаційних (електронних) ресурсів. Доступ до бібліотечних фондів також є вільним і безкоштовним так само, як і доступ до мережі Інтернет через WI-FI

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я аспірантів, що навчаються за ОНП «Менеджмент». До відома ЕГ було доведено та продемонстровано відповідний документ у якому зазначено, що 9 червня 2020 року інспектором ДСНС було проведено обстеження протипожежного стану приміщень. Наказом ректора створена евакуаційна комісія та в структурних підрозділах університету, створені ланки пожежогасіння. Безпечність освітнього середовища регламентується п. 3.7. Соціально-економічний розвиток університету «Концепції освітньої діяльності СНАУ (<https://drive.google.com/file/d/1MBOopEuPCM2M2oCWCsaoG3wkWrWRGcas/view>) В ЗВО здійснюється охорона публічного порядку та ефективно дотримуються санітарних норм. В ЗВО є медпункт, щонадає першу медичну допомогу. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ переконалася, що у СНАУ є психологічна служба (<https://snau.edu.ua/psixologichna-sluzhba/>). Для належного харчування тудентів в закладі вищої освіти наявний комплекс громадського харчування з їдальнею. В навчальному корпусі факультету функціонує буфет. Іногороднім студентам надається гуртожиток, який має належні умови проживання. Згідно з Положенням про освітній процес у СНАУ студентам, за наявності заяви та документального підтвердження хвороби або народження дитини, надається індивідуальний графік навчання. Органом, що представляє інтереси студентів в університеті є студентське самоврядування, представники якого входять до складу ректорату, Вченої ради університету. Для захисту прав та інтересів здобувачів вищої освіти функціонує студентський профком. ЕГ вважає, щовідсутність випадків небезпеки з боку освітнього середовища свідчить про ефективність заходів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня підтримка здобувачів здійснюється згідно чинного законодавства та відповідних нормативних документів СНАУ. Організаційна підтримка аспірантів здійснюється структурними підрозділами СНАУ: відділом аспірантури, навчальним відділом, НДЧ, кафедрою менеджменту. Інформаційна підтримка – інформування здобувачів щодо особливостей та змін в ОНП, заходів з підвищення її якості, інформаційній допомозі у вирішенні організаційних та особистих питань. Якість інформаційної підтримки досягається відкритим доступом до інформаційних ресурсів на офіційному сайті СНАУ (<https://www.snau.edu.ua/>); Консультативна підтримка щодо наукової діяльності відбувається відповідно до графіку консультацій викладачів, розміщених на інформаційних дошках кафедр. Консультації з незрозумілих питань стосовно ОНП проводяться Гарантом, членами групи забезпечення та науковими керівниками. Соціальна підтримка забезпечується соціальною інфраструктурою СНАУ – функціонують 5 гуртожитків; молодіжно-розважальний центр, секції з різних видів спорту, творчого розвитку особистості, а також профспілкою студентів та аспірантів, (<https://snau.edu.ua/profspilka-studentiv-ta-aspirantiv/>), яка може за потреби надати матеріальну допомогу. З метою оцінювання рівня задоволеності підтримкою аспірантів в СНАУ, було продемонстровано експертній групі анкету, яку заповнюють аспіранти 2 рази на рік, але через карантин зібрати та проаналізувати анкети від аспірантів ЗВО не було можливості. Вся інформація була перевірена та підтверджена експертами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Право на освіту особам з особливими освітніми потребами регулюється положенням про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у Сумському національному аграрному університеті, що ухвалене Вченою радою СНАУ від 29.05. 2018 р., протокол № 11 (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/Polojennya_OOOP4758.pdf), а також наявні пандуси та за потреби особі з особливими освітніми потребами надається супровід, згідно Положенню та створена навчально-реабілітаційна комісія та у п. 5.1. зазначено, що особі з особливими освітніми потребами може бути надан індивідуальний графік навчання. За ОНП «Менеджмент» здобувачі з особливими потребами відсутні.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика СНАУ стосовно процедур вирішення конфліктних ситуацій сформована наступними документами: щодо недопущення жодної форми дискримінації та сексуальних домагань – «Кодексом академічної етики» (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normativnidokumenty/e.pdf>), що встановлює для членів університетської спільноти критерії дотримання етичних норм; щодо конфліктних ситуацій, пов'язаних із корупцією – «Кодексом академічної доброчесності Сумського НАУ» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf), наказом ректора «Про запобігання та протидію корупційним проявам і зловживанням в період проведення контрольних заходів у Сумському НАУ» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/o8_nakaz_zapobigannya_zlovjyvan.pdf), та Антикорупційна програма (<https://snau.edu.ua/antikorupciyna-programa/>). В університеті функціонує гаряча лінія, а звернення здобувачів можна передати через «скриньку довіри». Виявити та попередити конфліктні ситуації за допомогою превентивних заходів допомагає Психологічна служба (<https://snau.edu.ua/psixologichna-sluzhba/>). При виникненні будь яких конфліктних ситуацій аспірант має звернутись до секретаря Комісії з академічної етики із заявою та супровідними документами. Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації у СНАУ (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення-про-попередження-та-протидію-сексуальним-домаганням-та-дискримінації-в-СНАУ.pdf>) має дієві процедури вирішення конфліктних ситуацій. Також гарною практикою ЗВО для допомоги здобувачам функціонує в СНАУ юридична клініка «Довіра» (<https://www.facebook.com/ur.snau.sumy.ua/>). На ОНП «Менеджмент» випадків конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією, не було зафіксовано. Під час зустрічей із учасниками освітнього процесу, експертна група пересвідчилася, що всі учасники усвідомлені та послідовно дотримуються правил та норм з недопущення таких ситуацій. У СНАУ наявна чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: У ЗВО на високому рівні знаходиться матеріально-технічна база та створені дуже доречні умови навчання аспірантів. Усі учасники освітнього процесу усвідомлені дуже добре про протидію виникненню конфліктних ситуацій. Позитивні практики: Створення психологічної служби. Запровадження юридичної клініки

“Довіра”. Створення евакуаційної комісії у СНАУ. У СНАУ є Центр по роботі з іноземними громадянами, яких велика кількість в межах даної ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Необхідно розробити більш змістовне анкетування для аспірантів стосовно задоволеністю освітньою, організаційною, інформаційною, консультаційною та соціальною підтримкою з боку ЗВО та систематизувати з урахуванням результатів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП у цілому відповідає критерію В з недоліками, що не є суттєвими. Фінансові та матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОНП “Менеджмент” забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. СНАУ надає безоплатний та безперешкодний доступ всіх учасників освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для ведення наукової діяльності. Освітнє середовище є безпечним, цьому питанню у СНАУ приділяється значна увага з боку менеджмента ЗВО. Освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку аспірантів ЗВО надає у обов'язковому та постійному порядку. Створені належні умови для осіб з особливими освітніми потребами. Університет проводить значну роботу щодо попередження конфліктних ситуацій будь-якого роду.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Політика та загальні підходи до проведення процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм визначені загальноуніверситетським «Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) СНАУ» (<https://cutt.ly/ZsCgCyi>), «Положенням про освітні програми у Сумському національному аграрному університеті» (<https://cutt.ly/WsCg9BV>), які в сукупності забезпечують системний обґрунтований багатетапний підхід до відкриття, оновлення, реалізації освітніх програм та моніторингу їх якості. ЕГ вважає позитивним фактом наявність кількісних індикаторів якості, визначених відповідними розділами “Положення про систему забезпечення якості вищої освіти СНАУ” (рівень оновлюваності освітніх програм, рівень задоволеності студентів, випускників, наукові досягнення здобувачів, кількість здобувачів вищої освіти - виконавців НДР тощо) та передбачену процедуру внутрішнього аудиту ОП, що у сукупності буде сприяти формалізації процесів забезпечення якості. Разом з цим, ЕГ бачить перспективу удосконалення співпраці із стейкхолдерами (фіксації та систематизації їх пропозицій, визначення процедур оцінювання перспектив їх впровадження як основи для перегляду освітніх програм), оновлення підходів до проектування змістовної частини ОП, яка має бути більш виражено спрямована на досягнення програмних результатів навчання та формування на цій основі компетентностей в межах кожного освітнього компонента, місце якого має бути чітко визначено та обґрунтовано. В цілому ЕГ зазначає відкритість процедур моніторингу та перегляду ОНП “Менеджмент”, позитивну практику щорічного оновлення змісту ОНП (<https://cutt.ly/fsChDO3>), яке проводиться з дотриманням визначених процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) СНАУ передбачена участь здобувачів у процесах перегляду ОП та у забезпеченні її якості. Керівництвом СНАУ, гарантом та викладачами ОНП “Менеджмент” свідомо реалізується принцип партнерської співпраці з аспірантами, що має такі прояви: 1) здобувач Л.В. Коренівська є членом проектної групи ОНП з 2019 року та бере участь у всіх етапах її оновлення; 2) для аналізу задоволеності здобувачів змістом та організацією освітнього процесу навчання передбачені періодичні опитування (<https://cutt.ly/csChNGq>); 3) формат комунікації викладачів та наукових керівників передбачає оперативне реагування на запити та пропозиції аспірантів щодо змісту ОНП, особливостей її провадження; в ході інтерв'ю підкреслена відкритість гаранта, адміністрації, сервісних підрозділів та готовність

враховувати бачення здобувачів. ЕГ пересвідчилася, що представники органів студентського самоврядування знають про свої права і можливості впливу на якість освітніх програм: в статусі членів вченої ради СНАУ, Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СНАУ здобувачі освіти мають можливість подати пропозиції до змісту внутрішніх документів, які регламентують якість освіти, на етапі їх обговорення, затвердження, перегляду, хоча прикладів використання такої можливості не навели; готові реагувати на запити всіх категорій здобувачів університету; усвідомлюють важливість зворотного зв'язку від аспірантів у форматі анкетування. Аспіранти ОНП «Менеджмент» не входять до ОСС. ЕГ констатує факт партнерської взаємодії зі студентами/аспірантами в СНАУ, наявність інституційних засад для участі здобувачів у процесах перегляду освітніх програм та позитивну динаміку процесу залучення здобувачів освіти до забезпечення якості освітніх програм. Актуальним є завдання розроблення та реалізації системного підходу для проведення опитувань здобувачів (за освітніми компонентами, по програмі в цілому, по освітній та науковій складовій ОНП, удосконалення ОНП в напрямі розширення та конкретизації питань тощо) для з'ясування рівня задоволеності та потреб оновлення ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Інформація, отримана в ході інтерв'ю з фокус-групами, представлені на запит ЕГ документи є свідченням наявної співпраці та консультативної підтримки роботодавців, які є представниками науково-дослідних інститутів, партнерських навчальних закладів, бізнесу, органів державного управління (ННЦ «ІАЕ» НААН, ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН; ХНАУ імені В.В.Докучаєва, ПДАА, ХНЕУ імені Семена Кузнеця, департаменту агропромислового розвитку Сумської облдержадміністрації, коледжі). Роботодавці із зацікавленістю беруть участь у заходах СНАУ, кафедри менеджменту, зокрема тих, що спрямовані на удосконалення освітніх програм. ЕГ мала можливість пересвідчитись, що пропозиції роботодавців, пов'язані з посиленням педагогічної майстерності випускників аспірантури, рекомендація посилити менеджерську компетентність науковця та розширити межі використання інформаційних технологій у дослідницькій діяльності враховані у відповідних редакціях ОНП. ЕГ позитивно оцінює формат та зміст налагодженого в СНАУ процесу співпраці з роботодавцями (зокрема, формування експертних рад роботодавців) та пропонує формалізувати процес збору й аналізу рекомендацій та запровадити періодичні опитування зовнішніх стейкхолдерів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОНП «Менеджмент» ще не має випускників, але вона відкрита на базі відомих наукових шкіл та результативного процесу підготовки кандидатів та докторів економічних наук за трьома науковими спеціальностями. Випускники аспірантури формують надійне коло партнерської участі у діяльності СНАУ, ЕГ засвідчує високий рівень задоволеності випускників процесом підготовки наукових кадрів в СНАУ та на кафедрі менеджменту зокрема, лояльність випускників до університету та готовність до співпраці. Робота з випускниками в СНАУ ведеться на рівні факультетів, проте керівництво університету розпочало роботу із вивчення кращих світових практик формування асоціацій випускників докторських програм та планує розробку й впровадження власної моделі роботи з випускниками ОНП та відстеження їх кар'єрних шляхів.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ мала можливість пересвідчитись, що керівництво СНАУ, кафедри менеджменту, гарант ОНП і викладачі усвідомлюють потребу всебічного аналізу програми на предмет виявлення недоліків та своєчасного реагування на них. Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/ZsCgCyi>) передбачена багаторівнева система контролю та комплекс індикаторів для оцінки рівня відповідності критеріям якості, на основі якої передбачається регулярний внутрішній аудит освітніх програм на рівні адміністрування та безпосередньої реалізації (самооцінювання). Щорічне оновлення структури та змісту ОНП демонструє позитивну динаміку ліквідації відхилень від актуальних вимог, проте дещо неактуальний зміст робочих програм, невизначеність ролі певних освітніх компонентів у досягненні ПРН та формуванні компетентностей, недосконала процедура опитувань внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів залишаються завданнями, які мають бути вирішені в межах внутрішньої системи забезпечення якості.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитаційна експертиза ОНП «Менеджмент» проводиться вперше. В той же час, адміністрацією ЗВО взято до уваги результати акредитаційної експертизи двох магістерських програм спеціальності «Менеджмент» та

реалізовано такі кроки: створено відділ якості освіти, ліцензування та акредитації (<https://cutt.ly/5sM14oC>); розроблено та затверджено Положення про експертні ради роботодавців (<https://cutt.ly/nsMzhhz>), Положення про організацію самостійної роботи студентів та контроль за нею (<https://cutt.ly/AsMznu8>); положення про силабус (<https://cutt.ly/IsMzT5s>). ЕГ мала можливість пересвідчитись у тому, що в СНАУ та на кафедрі менеджменту сьогодні сформовано бачення, є готовність та високий рівень мотивації до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості; заплановані нові підходи до роботи із стейкхолдерами (зокрема до проведення опитувань), які мають стати підставою для перегляду ОП; запланована реалізація нового дизайну ОНП "Менеджмент", що в сукупності має забезпечити новий рівень якості та сформувані передумови для досягнення амбітної мети - міжнародної акредитації ОНП "Менеджмент".

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Інтерв'ю із керівництвом СНАУ, гарантом та розробниками ОП, викладачами та фахівцями сервісних підрозділів ЗВО свідчать про усвідомлення актуальних вимог до забезпечення якості освітніх програм та пов'язаних з ними потреб удосконалення процедур її забезпечення. ЗВО оперативно фіксує певні відхилення, вивчає та впроваджує прогресивні практики та демонструє позитивну динаміку оновлення внутрішньої системи забезпечення якості освіти та поступове формування культури якості як цінності, яка усвідомлено підтримується всіма учасниками освітньої діяльності. Серія інтерв'ю, аналіз стратегічних орієнтирів розвитку, інших матеріалів сайту є підставою для висновку ЕГ щодо сформованої в СНАУ стійкої корпоративної культури з орієнтацією на лідерство та модернізацію, якості та відповідальності перед здобувачами освіти та всіма стейкхолдерами, що має забезпечити розвиток ОНП «Менеджмент».

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ констатує факт партнерської взаємодії із здобувачами освіти, наявність інституційних засад для участі аспірантів у процесах перегляду освітніх програм та позитивну динаміку процесу залучення здобувачів освіти до забезпечення якості освітніх програм. Сильною стороною СНАУ є стійка корпоративна культура з орієнтацією на лідерство та модернізацію, сучасний університетський менеджмент, готовність оперативно реагувати на сучасні виклики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Забезпечення системної роботи з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами ОНП є актуальним завданням, оскільки сформований підхід має певні ознаки формального. Зміст анкети, яка використовується для проведення опитування здобувачів освіти, потребує розширення та конкретизації питань в напрямі орієнтації на зміст навчального контенту та визначення напрямів удосконалення освітньої програми. Доцільною є систематизація внутрішніх нормативних актів та зручне розташування на сайті у вигляді каталогу затверджених, підписаних та належним чином оформлених документів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ констатує загальну відповідність вимогам критерію 8

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу висвітлені на сайті СНАУ. До того ж слід відмітити, що на веб ресурсі завантажена велика кількість документів, без підписів та печаток затверджуючої сторони.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу висвітлені на сайті СНАУ. До того ж слід відмітити, що на веб ресурсі завантажена велика кількість документів, без підписів та печаток затверджуючої сторони.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Закладом вищої освіти на своєму офіційному сайті оприлюднено в повному обсязі інформацію про ОНП "Менеджмент", розміщено навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, графіки навчання, проект ОНП для отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів. Інформація на сайті СНАУ (<https://science.snau.edu.ua/aspirantura/>). Ця інформація також представлена на сайті кафедри менеджменту: (<https://eim.snau.edu.ua/kafedri/menedzhmentu/aspirantura-onp-menedzhment/onp-menedzhment/>). Експертна група підтверджує той факт, що СНАУ оприлюднює точну, достовірну інформацію у повному обсязі і її достатньо для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Вся необхідна інформація є публічною та прозорою і розміщена на офіційному сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На офіційному сайті ЗВО завантажена велика кількість документів, без підписів та печаток затверджуючої сторони

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В цілому відповідає критерію 9 з недоліком, що не є суттєвим.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Затверджена ОНП та навчальний план на 2019 рік включають: 1) освітню складову, що формує знання зі спеціальності та становить 15 кредитів ЄКТС (ОК «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Комунікації в науковому середовищі», «Сучасні та класичні теорії менеджменту», «Реєстрація прав інтелектуальної власності», «Стратегічна інноватика»); 2) освітню складову, що формує загальнонаукові (філософські) компетентності - 3 кредити ЄКТС (ОК «Філософія науки»); 3) освітню складову з набуття універсальних навичок

дослідника - 12 кредитів ЄКТС (ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Організація і методика проведення навчальних занять», «Організація підготовки наукових публікацій», «Управління науковими проектами») 4) освітню складову, що формує мовні компетентності іноземною мовою - 8 кредити ЄКТС (ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методика підготовки наукових праць іноземною мовою»). Педагогічна практика складає 4 кредити ЄКТС. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів, що підтверджено під час онлайн-зустрічі з здобувачами та наданою ЗВО таблицею, де відображена тематика наукових досліджень 37 аспіранта, їх наукові праці та відповідності напрямів досліджень аспірантів та їх наукових керівників, зокрема Коренівська Л. В. - тема «Організаційно-економічні засади виробництва продукції коноплярства в північносхідному регіоні України» дотична «Управління науковими проектами» (об. комп., ОНП 2019) та «Методи обґрунтування прийняття управлінських рішень» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Прокопенко К. Г. - тема «Стратегічне управління брендом аграрного підприємства» дотична «Реєстрація прав інтелектуальної власності» (об. комп., ОНП 2019) та «Сучасні технології менеджменту» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Прокопенко К. Г. - тема «Стратегічне управління брендом аграрного підприємства» дотична «Реєстрація прав інтелектуальної власності» (обов'язковий компонент, ОНП 2019) та «Сучасні технології менеджменту» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Жижко Д.О. - тема «Економічне оцінювання та управління корпоративною соціальною відповідальністю підприємств» дотична «Сучасні та класичні теорії менеджменту» (обов'язковий компонент, ОНП 2019) та «Сучасні технології менеджменту персоналу» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Діденко А. О. - тема «Інноваційний менеджмент трансформації промислових підприємств до ринкової економіки» дотична «Стратегічна інноватика» (обов'язковий компонент, ОНП 2019) та «Бізнес-менеджмент» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Хиа Януйан - тема «Технології управління персоналом» дотична «Сучасні та класичні теорії менеджменту» (обов'язковий компонент, ОНП 2019) та «Сучасні технології менеджменту персоналу» (вибірковий компонент, ОНП 2019); Ху Зетау - тема «Управління соціально-економічним розвитком провінцій Китаю» дотична «Сучасні та класичні теорії менеджменту» (обов'язковий компонент, ОНП 2019) та «Сучасні технології менеджменту» (вибірковий компонент, ОНП 2019) та ін.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

Закріплення аспірантів здійснюється відповідно до напрямів дослідження та наукових інтересів керівників. Процес розподілу та формулювання теми досліджень здобувачів обговорюється на засіданні кафедри менеджменту. Обов'язково враховуються побажання здобувачів, теоретичні та прикладні дослідження керівників, їх залучення до наукових тем та проектів, кваліфікація та практичний досвід. Визначені аспекти були підтверджені під час зустрічі із здобувачами та науковими керівниками. Документальним підтвердженням щодо відповідності напрямів досліджень аспірантів та їх наукових керівників відображена в табл. – Інформація за освітньо-науковою програмою «Менеджмент» щодо відповідності напрямів досліджень аспірантів та їх наукових керівників. Дослідження профілів наукових керівників та за результатами зустрічей встановлено дотичність наукових досліджень здобувачів напрямам досліджень їх наукових керівників, що наглядно демонструють такі приклади: тема здобувача Скрипник О.С., відповідає напрямку досліджень наукового керівника Лозинської І.В., яка займається проблематикою управління фермерськими господарствами; теми здобувачів Діденко А. О. та Брянського О.О., відповідають напрямку досліджень наукового керівника Михайлової Л.І., яка займається проблематикою модернізації національної економіки в контексті стимулювання інноваційного розвитку України та інформаційним забезпеченням системи управління; тема здобувача Чжан Феньхе, відповідає напрямку досліджень наукового керівника Медвідь В.Ю., яка займається проблематикою системного підходу щодо визначення змістовних складників конкурентних переваг аграрного сектору економіки в умовах глобалізаційних викликів; тема здобувача Хуо Джипін , відповідає напрямку досліджень наукового керівника Михайлова А.М., який займається проблематикою розвитку людських ресурсів та ін., але є окремі випадки невідповідності: Інь Ханьянь – тема дослідження «Управління довгостроковою системою охорони здоров'я в Китаї та зарубіжних країнах», а наукові праці наукового керівника А. М. Михайлова присвячені розвитку аграрного сектору України; Люй Цзімін – тема дослідження «Механізм управління розвитком спорт-менеджменту у закладах вищої освіти», а наукові праці наукового керівника Т. О. Харченко присвячені системі управління фінансами.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

В СНАУ створені організаційні передумови та матеріально-технічні можливості для проведення та апробації наукових досліджень аспірантів, що було підтверджено під час зустрічей із здобувачами, науковими керівниками та адміністрацією ЗВО. У СНАУ є сучасні лабораторії, бібліотека (<https://library.snau.edu.ua/>), електронний каталог (<https://library.snau.edu.ua/elektronnij-katalog/>), безплатний доступ до Інтернету та системи інформаційно-правового забезпечення «Ліга-Закон». Здобувачі виступають співвиконавцями НДР, наприклад: Гриценко В.Л., Кириченко Т.О. - 0117U004254 (МОН – бюджет) «Інституційне забезпечення сталого розвитку сільських територій в умовах адміністративно-територіальної реформи (2017-2019)» (<https://eim.snau.edu.ua/naukova-robota/>); 0119U102483 «Розвиток менеджменту у контексті міжнародних інтеграційних процесів» (2019-2023) під керівництвом Стоянець Н. В.; 0119U102483 Розвиток менеджменту у контексті міжнародних інтеграційних процесів (2019-2023) під керівництвом Турчіни С.Г. та інші. У межах ОНП для апробації результатів наукових досліджень аспірантів у ЗВО надаються наступні можливості: видається науковий фаховий журнал: Вісник СНАУ, Серія «Економіка і менеджмент» <https://science.snau.edu.ua/naukovi-zhurnali/ekonomika-i-menedzhment/>; щорічно

університетом проводиться 2 наукові конференції управлінського напрямку для студентів, аспірантів та викладачів, у яких здобувачі можуть брати участь з метою апробації результатів дисертації (<https://science.snau.edu.ua/vnutrishni-konferenci%2097/>); один раз у два роки на базі СНАУ проходить потужна Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний аграрний менеджмент XXI століття: сільське господарство майбутнього» (<https://science.snau.edu.ua/magm2020/>). ЗВО забезпечує участь здобувачів та науково-педагогічних працівників у міжнародних проєктах, зокрема Геєнко М. М. - 2017-2020 рр. «FromTheoretical-OrientedtoPracticalEducationinAgrarianStudies (TOPAS) 585603-EPP-1-2017-1-DE-EPPKA2-CBHE-JP / Erasmus + KA2»; Данько Ю.І. - 2019 р. «Technology transfer at an American University. BioUkraineandUS&UkraineFoundation»; Коблянська І.І. - 2017-2018 рр. «FAO/EBRD PO 327776 Supporting the Development of Ukrainian Agricultural Cooperatives»; - 2017-2019 рр. «SwissAgencyforDevelopmentandCooperationAdvancingsustainableagricultureinUkraine – participativeevaluationandstrategydevelopmentusingthe RISE method»; - 2020-2022 рр. «SwissAgencyforDevelopmentandCooperation AdvancingsustainableagricultureinUkraine; Пасько О.В. - 2019-2022 рр. «DAAD - Deutsch-UkrainischeHochschulkooperationen 2019-2022, DigitalizationofUkrainianAgrarianUniversities»Projekt-ID: 57514792 та інші. ЗВО надано безкоштовний доступ до міжнародних наукових баз даних Scopus, WebofScience. ЗВО спроможний забезпечити створення разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних робіт аспірантів, що підтверджено експертною групою.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЗВО постійно залучає аспірантів до міжнародної академічної мобільності. СНАУ є офіційним партнером міжнародної мережі університетів країн Причорномор'я та Східного Середземномор'я BSEMAN, Вишеградської спілки університетів та Міжнародної партнерської мережі з аграрного менеджменту (<https://snau.edu.ua/mizhnarodna-politika-snau/>), має більше 94 договори з освітніми та науковими установами з 25 країн світу (<https://snau.edu.ua/mizhnarodni-partneri/>). На зустрічі із здобувачами було відмічено, що вони постійно приймають участь у заходах, що відбуваються в рамках реалізації проєктів: ERASMUS+ «Від теоретично орієнтованого до практичного навчання в аграрній сфері» (<https://eim.snau.edu.ua/topas/>); спільного проєкту Чеського університету природничих наук м. Прага та СНАУ «Підтримка здатностей молодих співробітників університетів у сфері освіти, досліджень та науки в Україні» (<https://snau.edu.ua/mizhnarodni-proekty/cheska-agenciya-rozvitku/>); програма академічного обміну MEVLANA (Туреччина) (https://science.snau.edu.ua/melvana_aku/) та інші. Здобувачі ОНП у ЗВО долучаються до міжнародної академічної спільноти іншими формами: публікують наукові результати в закордонних виданнях, наприклад «Newstagesofdevelopmentofmodernscience, Izdevnieciba «BaltijaPublishing»»; беруть участь у різних міжнародних наукових конференціях (в Україні і за кордоном); відвідують лекції та тренінги зарубіжних вчених. Розвитку міжнародної академічної мобільності здобувачів ОНП сприяють компетенції вільного володіння іноземними мовами професійного спрямування, що є притаманним також їх науковим керівникам.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Вчені, які призначаються науковими керівниками здобувачів у СНАУ є активними дослідниками, а результати їхньої наукової роботи публікуються на постійній основі. Керівники аспірантів беруть участь у ДБТ, ГДТ, НДР та міжнародних проєктах, зокрема: Геєнко М. М., к.е.н., доцент(1 аспірант) 0116U006092 Науково-практичні засади використання земельних активів для розвитку іпотеки (2016-2017) 0116U006093 Науково-практичні засади формування екологічно орієнтованих венчурних фондів у аграрному виробництві (2016-2017); Данько Ю.І., д.е.н., професор (5 аспірантів) 0119U100250 (МОН – бюджет) Управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах інноваційного маркетингу (2019-2021) 0117U006535 (МОН – бюджет) Формування механізму реалізації інтегрованого територіального управління в умовах переходу до сталого розвитку (2017-2020); Блюмська К.В., к.е.н., доцент(1 аспірант) 0119U100250 (МОН – бюджет) Управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах інноваційного маркетингу (2019-2021) 0117U006535 (МОН – бюджет) Формування механізму реалізації інтегрованого територіального управління в умовах переходу до сталого розвитку (2017-2020); Дашутіна Л.О., к.е.н., доцент(1 аспірант) 0119U102483 Розвиток менеджменту у контексті міжнародних інтеграційних процесів (2019-2023); Лозинська І.В., д.е.н., професор (3 аспірант) 0117U006535 (МОН – бюджет) Формування механізму реалізації інтегрованого територіального управління в умовах переходу до сталого розвитку 0117U000912 Напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації світових ринків (2017-2020) 0119U102483 Розвиток менеджменту у контексті міжнародних інтеграційних процесів (2019-2023); Маслак Н.Г. к.е.н., доцент (1 аспірант) 0117U000912 Напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації світових ринків (2017-2020); Медвідь В.Ю., д.е.н., професор(3 аспіранта) 0117U006535 (МОН – бюджет) Формування механізму реалізації інтегрованого територіального управління в умовах переходу до сталого розвитку; ГДТ 30/2019 Розроблення бізнес планувальної документації Зноб-Новгородська селищна рада; ГДТ 84/2018 Роботи з розробки науково-технічної продукції «Проєкт прогнозу економічного і соціального розвитку Роменського району» на замовлення Сумської ОДА; ГДТ 8/2017 9 Розробка проєктів соціально-економічного розвитку сільської території Слобідська сільська рада Буринського району Сумської області; Михайлов А.М., д.е.н., професор (4 аспіранта) 0117U004254 (МОН – бюджет) Інституційне забезпечення сталого розвитку сільських територій в умовах адміністративно-територіальної реформи (2017-2019) 0119U102483 Розвиток менеджменту у контексті міжнародних інтеграційних процесів (2019-2023); Михайлова Л.І., д.е.н., професор (3 аспіранта) 0117U004254 (МОН – бюджет)

Інституційне забезпечення сталого розвитку сільських територій в умовах адміністративно-територіальної реформи (2017-2019) та інші.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

ЗВО приділяє особливу увагу популяризації та дотриманню принципів академічної доброчесності у науковому середовищі. У закладі розроблено та чітко дотримуються норми прописані у низці нормативних документів, зокрема: Кодекс академічної доброчесності (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf), Кодекс академічної етики (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf>), де викладено основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів; заходи щодо формування середовища академічної доброчесності; процедура створення комісії з академічної доброчесності та її відповідальність за недопущення проявів порушення «Про створення комісії з академічної етики та затвердження її складу» (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e1.pdf>). Дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів реалізується у відповідності до «Стандартів та положень щодо забезпечення якості вищої освіти європейського простору» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polityka_yakosti_osvity.pdf). Ці положення поширюються на процедури: наукового керівництва, з урахуванням вимог щодо дотримання акад. доброчесності, отримання дозволу вченої ради СНАУ на наукове керівництво, щорічного перегляду ефективності роботи наукових керівників та ухвалення рішення про продовження або позбавлення права на наукове керівництво. Особлива увага у ЗВО приділяється перевірці усіх наукових праць здобувачів та НПП на плагіат. Перевірку проводить відповідальна особа підрозділу Бібліотеки у системі Unichек. На постійній основі проводяться заходи з роз'яснення та популяризації принципів академічної доброчесності, що було підтверджено під час зустрічей із здобувачами, НПП та адміністративним персоналом.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони ОП: – наявність значного наукового потенціалу у ЗВО, що сприяє підготовці аспірантів здатних проводити дослідницьку та викладацьку діяльність із урахуванням їх наукових інтересів; – забезпечує повноцінну підготовку аспірантів із урахуванням освітньої та наукової складової; – забезпечує просування аспірантів у міжнародну академічну спільноту; – організаційно та матеріально-технічно підтримує проведення та апробацію результатів наукових досліджень аспірантів; – враховує наукові інтереси аспірантів, запити роботодавців щодо покращення ОНП; – рівень академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічного персоналу відповідає навчальним дисциплінам; – наявність значної кількості наукових публікацій науково-педагогічного персоналу та аспірантів у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science Core Collection – довготривале співробітництво із міжнародними університетами та науково-дослідними установами Німеччини, Польщі, Австрії, США, Болгарії, Великої Британії, КНР та ін.; – спроможність ЗВО забезпечити створення разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних робіт аспірантів; – чітка позиція та зацікавленість партнерів щодо розвитку ЗВО. Позитивні практики: – міжкультурна взаємодія учасників освітньо-наукового процесу та орієнтації ОНП на підготовку висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на міжнародному ринку праці для освітньо-наукового простору, що підтверджується значним попитом на вступ до аспірантури громадянами іноземних країн, зокрема Китаю, Афганістану, Нігерії та Гани; – діяльність базується на залученні викладачів, роботодавців, стейкхолдерів, аспірантів до обговорення вдосконалення ОНП та забезпечення індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти та науково-дослідному середовищі; – застосування науково-педагогічним персоналом інноваційних методів навчання та дослідження; – на високому рівні відбувається зворотній зв'язок із аспірантами через фіт бек після опанування навчальних дисциплін, гнучкість у навчанні, що підтверджує студентоцентризоване навчання; – освітньо-науковий простір ОНП розвивається у відповідності до сучасних вимог цифрової економіки з врахуванням процесів інформатизації та діджиталізації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Не використано можливість підготовки аспірантів в межах угод з іншими ЗВО, Науковими установами, у т.ч. іноземними. Активізувати роботу для забезпечення публікації результатів наукових досліджень аспірантів у виданнях, що індексуються в міжнародних науково-метричних базах Scopus та Web of Science.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП та освітньо-наукова діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура проведення дистанційної акредитації у СНАУ дотримана повною мірою. Оголошення про акредитацію, розклад «Онлайн-візиту» та роботи Експертної групи було розміщено на сайті СНАУ заздалегідь <https://snau.edu.ua/vidkrita-zustrich-shhodo-akreditacijno%d1%97-ekspertizi-za-specialnistyu-073-menedzhment-osvitno%d1%97-programi-menedzhment-doktor-filosofi%d1%97>. Всі бажуючі мали змогу прийти на відкриту зустріч (відеоконференція Zoom: Ідентифікатор зустрічі: 881 9291 8470). Здобувачі вільно спілкувалися українською мовою, іноземні – англійською, їх відповіді були незаангажованими. У цілому слід відзначити позитивне враження всіх членів Експертної групи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від відповідального та небайдужого відношення всіх стейкхолдерів до освітньо-наукового процесу та забезпечення якості ОНП у СНАУ. Чітко простежується галузева специфіка та регіональний аспект. Зустріч Експертної групи з адміністрацією ЗВО підтвердила їх чітку позицію та наміри розвивати ОНП, удосконалювати її навчальний план та нормативно-методичну базу. Онлайн-зустріч з роботодавцями довела їх активну участь в удосконаленні ОНП з урахуванням зміни середовища та специфіки потреб Сумської області. Матеріально-технічна та соціальна інфраструктура здатна забезпечити подальший розвиток ОНП на належному рівні. Зазначені в звіті недоліки ОП є незначними, такими, що не є системними. Експертною групою їх вказано в звіті з метою мотивування СНАУ до подальшого розвитку програми.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
----------	-------------	-----------

Додаток	<i>Додаток_Критерій 6, 10.pdf</i>	hKnhM+MiEQj5YS6UTSj7J9D9jswWy3SVXsu4XoE qkY=
Додаток	<i>Додаток_Критерій 4, 10.pdf</i>	hhua0A+YUwK1/CCoorzZ/me1stFBe3RugMTpSYb 648=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Масленніков Євген Іванович

Члени експертної групи

Шаульська Лариса Володимирівна

Куценко Катерина Ігорівна